

College van Gedeputeerde Staten
van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Tevens per e-mail: post@gelderland.nl

Datum	5 maart 2025
Onze referentie	D20220291
Uw referentie	zaaknummer 2024-014780
Inzake	Gemeente Buren / advies windpark Echteld-Lienden
Doorkiesnummer	026 443 50 20
E-mail	daan@vangoud.nl

Betreft: Zienswijze II 'Windpark Echteld-Lienden' (aanvullende reactie)

Geacht college,

Namens de publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Buren, mede namens haar bestuursorganen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders (hierna aangeduid als: '*gemeente Buren*'), wordt hierbij een aanvullende zienswijze ingediend met betrekking tot het op 20 december 2024 opnieuw vastgestelde ontwerpprojectbesluit 'Windpark Echteld-Lienden' (hierna: '*ontwerpbesluit*'). Het ontwerpbesluit lag vanaf 9 januari 2025 tot en met 19 februari 2025 ter visie.

Gemeente Buren heeft op 19 februari 2025 een (pro forma) zienswijze ingediend, waarin de eerder ingediende zienswijze van 13 november 2024 tegen het oude (eerste) ontwerpbesluit opnieuw integraal is ingebracht. Daarnaast is verzocht om een nadere termijn voor het aanvullen van de zienswijze, zodat gereageerd kan worden op wijzingen en aanvullingen in het nieuwe ontwerpbesluit. Bij brief van 19 februari 2025 is hiervoor namens uw college een termijn tot en met 5 maart 2025 gesteld (**bijlage 17**¹). Die aanvulling treft u hieronder aan.

Deze zienswijze is als volgt opgebouwd²:

8. Nadere uitwerking zienswijze gemeente Buren 13 november 2024
9. Gezondheidsmonitor
10. Stikstof

¹ De bijlagen zijn doorgenummerd op (de bijlagen bij) de zienswijze van 13 november 2024.

² Deze inhoudsopgave is ook doorgenummerd op de zeven punten uit de zienswijze van 13 november 2024.

- 10.1 Aanlegfase verdeeld over twee jaar
- 10.2 Invoergegevens stikstofberekeningen
- 11. Kostenverhaal
- 12. Afsluiting

8. Nadere uitwerking zienswijze gemeente Buren 13 november 2024

Ondanks het feit dat de zienswijze van 13 november 2024 (hierna: 'zienswijze I') al integraal is overgelegd, wil de gemeente Buren gebruik maken van de mogelijkheid om een aantal aspecten daaruit in deze zienswijze nog iets verder uit te werken en nader toe te lichten. Daarbij wordt aangesloten bij de volgorde zoals deze is gehanteerd in zienswijze I en wordt ook direct doorgekeken naar het (nieuwe) ontwerpbesluit.

2. Algemene opmerking vooraf

Nog steeds loopt de paginanummering niet gelijk tussen de versies van het ontwerpbesluit 'Regeling met motivering en bijlagen op overheid.nl' en 'Volledige projectbesluit met alle bijlagen als één groot bestand'.

De gemeente Buren volgt in deze zienswijze de paginanummering zoals deze is gehanteerd in 'Regeling met motivering en bijlagen op overheid.nl'.

Ook constateert de gemeente Buren dat in het MER, bijvoorbeeld op pagina 155, wordt verwezen naar tabelnummers die niet lijken te corresponderen met de tabel waar daadwerkelijk naar verwezen wordt. Zie voor een korte uitleg daarvoor onderstaande *Afbeelding 1*. Dit komt vaker voor in het MER en de gemeente Buren verzoekt uw college dat aan te passen, alleen al voor de leesbaarheid en begrijpelijkheid.

Afbeelding 1: in het MER wordt verwezen naar tabel 8.25, terwijl daaronder tabel 8.14 staat weergegeven. Tabel 8.14 lijkt wel de beoogde tabel te zijn die in de lopende tekst wordt benoemd.

8.8.2 Effectenbeoordeling

Netwerk

De ondergrens en bovengrens variant van alternatief Maximale opwek zijn negatief (-) beoordeeld door het overschrijden van de 55 MW. De andere varianten zijn neutraal (0) beoordeeld.

Tabel 8.25 toont een overzicht van de effectenbeoordeling voor het thema netwerk.

Tabel 8.14 Overzicht effectenbeoordeling netwerk

	Maximale opwek		Landchap		Leefomgeving		Natuur	
	onder	boven	onder	boven	onder	boven	onder	boven
kansen en aandachtspunten vanuit netwerk aansluiting			0	0	0	0	0	0

4.1 Landelijke normen voor windturbines

Het voor de gemeente Buren belangrijkste punt in Zienswijze I is het verzoek aan uw college om, in het geval u in weerwil van de andere aspecten uit de zienswijze besluit tot het vaststellen van het projectbesluit, hierbij uit te gaan van een geluidnorm van 45 dB Lden. Deze norm sluit onder meer aan bij de adviezen van de WHO en toekomstige landelijke normen voor windturbines.³ Ook de gemeente Neder-Betuwe pleit voor hantering van deze norm. Om niet in herhaling te vallen, wordt voor de meer uitvoerige uiteenzetting en de second opinion van Arcadis verwezen naar *Zienswijze I*. Wel wordt nog opgemerkt dat de gefundeerde kritiek die Arcadis heeft geleverd op het MER en de motivering van de gehanteerde milieunormen, ook niet is meegenomen in het nieuwe ter inzage gelegde ontwerpbesluit.

De gemeente Buren constateert dat uw college in het voorliggende ontwerpbesluit niet heeft gekozen om de geluidnormering aan te scherpen. Aan de andere kant is er ook nog steeds geen inzicht gegeven op welke wijze het hanteren van een voor de volksgezondheid betere geluidnorm de *business case* onhaalbaar zou maken, hetgeen bij herhaling door uw college is gesteld.⁴ Dit staat overigens nog helemaal los van de overtuiging dat het winst oogmerk van de initiatiefnemer en haar aandeelhouders niet zou moeten prevaleren boven de gezondheid en het welzijn van inwoners van uw provincie en de betrokken gemeenten.

De gemeente Buren doet hierbij nogmaals het dringende verzoek aan uw college om het projectbesluit alleen definitief vast te stellen als wordt aangesloten bij de nieuwe landelijke normen voor windturbines, welke uitgaan van 45 dB Lden en 39 dB Lnight en een minimale afstand van tweemaal de tiphoogte tot geluidgevoelige gebouwen.

5.1 Adviesbevoegdheid van het college van B&W

Gemeente Buren concludeert dat bij het nieuwe ontwerpbesluit (wederom) niet alle relevante documenten ter inzage zijn gelegd. In Zienswijze I is reeds uitvoerig uiteengezet dat de wettelijk verplichte adviezen die moeten worden ingewonnen bij - onder andere - het college van burgemeester en wethouders (hierna: 'college van B&W') in de besluitvorming betrokken moeten worden en bij het ontwerpbesluit ter visie gelegd moeten worden. Dat is in het ontwerpbesluit niet gedaan, terwijl het advies van het college van B&W nota bene al op 16 oktober 2024 aan uw college is uitgebracht (en overigens **negatief** luidt).⁵ Dit wordt hierna nader toegelicht.

³ Ook in het 'Plan-MER windbeleid en RES provincie Gelderland' van 10 december 2024 van Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. wordt op pagina 104 aangegeven dat het percentage ernstig gehinderden met bijna 3 procentpunten daalt als wordt gekozen voor een geluidnorm van 45 dB Lden ten opzichte van 47 dB Lden

⁴ Bijvoorbeeld: Bosch & van Rijn 'Motivering milieunormen Windpark Echteld-Lienden', 13 augustus 2024, p. 29; brief van uw college van 27 augustus 2024 aan de gemeente Buren (Zienswijze I, bijlage 10); MER, p. 196 en bijlage 4 van de Statenbrief van 23 januari 2024 'Voorkeursalternatief windpark Echteld-Lienden', p. 3.

⁵ Zienswijze I gemeente Buren 13 november 2024, bijlage 8.

Ten tijde van de eerste zienswijzeperiode, die oorspronkelijk van 5 september 2024 tot en met 16 oktober 2024 liep, had het college van B&W nog geen advies uitgebracht aan uw college.⁶ De gemeente Buren heeft zich in Zienswijze I op het standpunt gesteld dat het (oude) ontwerpbesluit pas ter visie gelegd had mogen worden als alle verplichte wettelijke adviezen zijn uitgebracht en mede ter visie zouden zijn gelegd. Artikel 3:11 lid 1 Awb verplicht daar ook toe. Dat (onveranderde) standpunt wordt hier nogmaals onderschreven.

Het is daarom des te onbegrijpelijker dat uw college het advies nu al geruime tijd tot uw beschikking heeft, maar kennelijk nog steeds geen aanleiding heeft gezien om dit te betrekken in de (ontwerp)besluitvorming en dit advies ten onrechte niet aan de ter visie gelegde documenten heeft toegevoegd. In uw brief *'Notitie standpunten gemeenten Neder-Betuwe en Buren'* van 12 augustus 2024 wordt aangegeven dat de adviezen nog niet zijn ingediend en dat deze tegelijkertijd met de binnengekomen zienswijzen (aldus de zienswijzen die binnenkomen van 5 september 2024 tot en met 16 oktober 2024) zullen worden beoordeeld als het advies nog op tijd wordt uitgebracht.⁷ Ook bij brief van 27 augustus 2024 wordt door uw college benadrukt dat het advies "bij voorkeur" op 17 oktober 2024 wordt verwacht, zodat de inhoud daarvan nog kan worden betrokken bij het definitieve projectbesluit.⁸

De gemeente Buren vindt het ook gelet op het voorgaande onbegrijpelijk dat het advies van het college van B&W nog steeds niet betrokken is bij het (nieuwe) ontwerpbesluit, nu dit al op 16 oktober 2024 is uitgebracht. Überhaupt is geen enkele reactie of terugkoppeling gegeven op het uitgebrachte advies. De gemeente Buren kan zich daarom niet aan de indruk onttrekken dat uw college helemaal nog geen blik heeft geworpen op het advies van 16 oktober 2024. Sterker nog, in het ontwerpbesluit staat nog steeds de feitelijk onjuiste bewering dat het college van B&W helemaal géén gebruik heeft willen maken van zijn adviesbevoegdheid:

"In de Ow en het Omgevingsbesluit (Ob) worden bestuursorganen vanwege hun specifieke deskundigheid of betrokkenheid aangewezen als adviseur. Gelet op het bepaalde in artikel 16.15, eerste lid van de Ow en afdeling 4.2 van het Ob, hebben wij de aanvraag ter advies aan de volgende instanties/bestuursorganen gezonden:

- college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe;
- college van burgemeester en wethouders van de gemeente Buren;
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ).

⁶ De reden waarom toen nog geen advies was uitgebracht staat in Zienswijze I gemeente Buren 13 november 2024, p. 13-14.

⁷ Zie: Bestuurlijke stukken Provincie Gelderland op Stateninformatie, bijlage 5, *'Notitie standpunten gemeente Buren en Neder-Betuwe'*, p. 7.

⁸ Zienswijze I gemeente Buren 13 november 2024, bijlage 10.

Beide colleges hebben vervolgens geen aanleiding gezien om advies uit te brengen. De VRGZ heeft op 27 mei 2024 een advies uitgebracht en daarin ten aanzien van de mba aangegeven dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor de realisatie van het windpark.”⁹

Het verbaast de gemeente Buren ten zeerste dat op deze wijze wordt omgegaan met een wettelijk verplicht advies waaraan toch ten minste enig belang zou moeten worden gehecht.

Naar aanleiding van het voorgaande stelt de gemeente Buren zich hier nogmaals uitdrukkelijk op het standpunt dat het ontwerpbesluit niet ter visie gelegd had mogen worden zonder het al uitgebrachte advies. Terzijde wordt hieraan toegevoegd dat het advies van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid van 27 mei 2024 uit de hierboven geciteerde overweging uit het ontwerpbesluit óók niet bij de ter visie gelegde stukken en documenten te vinden is.

De gemeente Buren verzoekt uw college dan ook om het projectbesluit niet vast te stellen, voordat *alle* op het besluit betrekking hebbende documenten ter visie hebben gelegen, zodat indieners - inwoners, bedrijven en overheden – zich in hun zienswijze daarover kunnen uitspreken. Daarbij wordt ook verzocht om het advies van 16 oktober 2024 uitdrukkelijk te betrekken in de (ontwerp)besluitvorming.

6.2 Compensatie

In Zienswijze I is al benoemd dat initiatiefnemer in zijn principeverzoek heeft toegezegd aan het gemeentelijk beleid ‘Participatiekader Duurzame energie’ te willen voldoen en dat de € 1,- per opgewekte MWh naar het Omgevingsfonds Buren zou gaan. Uit de verantwoording voor de financiële participatie bleek echter dat deze belofte niet zou worden nageleefd en slechts € 0,50 per opgewekte MWh ten goede zou komen aan de (directe) omgeving.¹⁰

Inmiddels is er ook een (concept-)Omgevingsovereenkomst¹¹ opgesteld, waarin de bovengenoemde afspraak van een afdracht van € 0,50 per opgewekte MWh wordt vastgelegd. De gemeente Buren verwacht dat uw college, als direct betrokken partij bij het sluiten van de Omgevingsovereenkomst, initiatiefnemer op zijn eerder gedane toezeggingen zal wijzen en zal borgen dat € 1,- per opgewekte MWh als verplichte afdracht naar het Omgevingsfonds Buren gaat. De afdracht aan het omgevingsfonds moet op grond van het netgenoemde gemeentelijk beleid eigenlijk zelfs *hoger* zijn dan € 1,- per opgewekte MWh, indien een initiatief onder de 50% lokaal blijft.¹² Momenteel wordt door uw college aangegeven dat 50%

⁹ Ontwerpbesluit, p. 44.

¹⁰ Bestuurlijke stukken Provincie Gelderland op Stateninformatie, bijlage 4, ‘Motivering financiële participatie’, p. 3.

¹¹ Versie na OAR (Omgevingsadviesraad) 23 januari 2025.

¹² Participatiekader Duurzame Energie, 11 mei 2021 van de gemeente Buren, p. 15.

lokaal eigendom voor windpark 'Echteld-Lienden' niet zal worden gehaald.¹³ Niet valt in te zien waarom initiatiefnemer niet gewezen mag worden op eerder gedane beloftes, die voornamelijk in het belang zijn van direct omwonenden die de grootste gevolgen van de beoogde ontwikkeling zullen ondervinden.

Ook is in Zienwijze I reeds aangegeven dat het omwonendenvoordeel nog niet op gedetailleerde wijze is uitgewerkt en dat geen financieel participatieplan is opgesteld. Zo worden in de '*Motivering financiële participatie*'¹⁴ begrippen als 'energiearmoede' en 'overwinst'¹⁵ gebruikt, zonder dat duidelijk is omschreven wat dit volgens uw college precies betekent. Uw college is voornemens om binnenkort de anterieure overeenkomst te sluiten met initiatiefnemer. De gemeente Buren had daarom de verwachting dat dit inmiddels meer concreet zou zijn uitgewerkt, maar moet constateren dat nog steeds volstrekt onduidelijk is wie in de omgeving, op welke wijze en in welke mate mee kunnen profiteren van de komst van het windpark.

9. Gezondheidsmonitor

De gemeente Buren stelt zoals gezegd het belang van de leefbaarheid en gezondheid van haar inwoners voorop. Hierdoor is de wens ontstaan, ook bij de gemeente Neder-Betuwe en bij omwonenden, om de impact die het windpark heeft op de gezondheid en het welzijn van omwonenden te monitoren. Deze zogeheten 'gezondheidsmonitor' is al een paar keer onderdeel van gesprek geweest in de Omgevingsadviesraad en ook in de zojuist genoemde (concept)-Omgevingsovereenkomst wordt dit aspect benoemd.

Op welke wijze de gezondheid tijdens de exploitatiefase precies gemonitord moet worden, dient nog nader te worden uitgewerkt. De GGD Gelderland Zuid zal hoogstwaarschijnlijk de uitvoerende organisatie zijn die dat onderzoek op zich zal nemen. De gemeente Buren vertrouwt erop dat uw college het projectbesluit niet eerder vaststelt dan dat ook aspecten zoals de gezondheidsmonitor concreet zijn uitgewerkt en een adequate monitoring is verzekerd. Daarbij is ook van belang dat verzekerd wordt dat de kosten die gepaard gaan met dit onafhankelijke onderzoek voor rekening van initiatiefnemer behoren te komen en niet bij de betrokken gemeenten worden gelegd. Daar komt het volgende verzoek bij.

De gemeente Buren verzoekt uw college om in het definitieve projectbesluit op te nemen dat indien uit de gezondheidsmonitor, na een nulmeting op vooraf vastgestelde variabelen, blijkt dat de gezondheid van omwonenden significant is veranderd, er alsnog een strengere geluidnormering moet gaan gelden. Gemeente Buren heeft er al meerdere malen voor

¹³ Bestuurlijke stukken Provincie Gelderland op Stateninformatie, bijlage 4, '*Motivering financiële participatie*'.

¹⁴ Bestuurlijke stukken Provincie Gelderland op Stateninformatie, bijlage 4, '*Motivering financiële participatie*', p. 2.

¹⁵ Zo suggereert overwinst dat direct omwonenden alleen kunnen meeprofiteren als er nog wat over is na uitkering van de winst aan de aandeelhouders.

gewaarschuwd dat in het ontwerpbesluit een onaanvaardbare geluidnorm wordt voorgesteld die het woon- en leefklimaat van omwonenden op onevenredig negatieve wijze zal beïnvloeden. Uw college stelt zich echter op het standpunt dat het hanteren van de norm van 47 dB Lden in ieder geval een 'aanvaardbaar' beschermingsniveau biedt tegen geluidhinder.¹⁶ Als naderhand uit objectief uitgevoerd onderzoek blijkt dat dit toch niet het geval is, dan moet dat kunnen worden rechtgezet. Eén van de gezondheidsmaatregelen is om dan de geluidnorm bij te stellen naar 45 dB Lden.

De gemeente Buren wil hier nogmaals benadrukken dat zij uw college in de eerste plaats verzoekt in het definitieve besluit hoe dan ook voor een geluidnorm van 45 dB Lden te kiezen. Mocht uw college in weerwil van dat verzoek toch kiezen voor een norm van 47 dB Lden, dan dienen vanuit het belang van de (volks)gezondheid duidelijke en handhaafbare waarborgen te worden opgenomen in het definitieve projectbesluit.

10. Stikstof

10.1 Aanlegfase verdeeld over twee jaar

De gemeente Buren heeft een aantal opmerkingen met betrekking tot de uitgevoerde onderliggende stikstofberekeningen in de AERIUS Calculator van 8 oktober 2024.¹⁷

Om te beginnen heeft gemeente Buren bij ambtelijke brief van 23 mei 2024 (kenmerk Z.059925/D.188043) al kort mogen reageren op het concept-MER van 19 maart 2024. In die brief is al gewezen op het feit dat in een eerdere versie van het concept-MER van 8 maart 2024 werd geconcludeerd dat er sprake was depositie van stikstof op stikstofgevoelige habitats in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' gedurende de aanlegfase van het windpark:

"In de berekening van de aanleg van het VKA is de additionele depositie van stikstof berekend op stikstofgevoelige habitats in Natura 2000 gebieden. Er is sprake van depositie van stikstof op stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebied Rijntakken gedurende de aanleg van het windpark. De depositie (0,01 mol/ha/jr) is dermate beperkt dat met geringe aanpassingen (aangepast materiaal of werkwijze) en/of interne/externe salderingsmaatregelen de depositie onder de drempelwaarde gebracht kan worden. Ten behoeve van de vergunningaanvraag onder de Ow wordt dit verder uitgewerkt in het ecologische activiteitenplan. Effecten op instandhoudingsdoelstellingen worden in dit stadium uitgesloten <conclusie aan te passen door nieuwe stikstofberekening>"¹⁸

¹⁶ Zie bijvoorbeeld in uw brief van 27 augustus 2024 (Zienswijze I gemeente Buren 13 november 2024, bijlage 10).

¹⁷ Bijlage IV 'AERIUS berekening VKA' behorende bij Verbeek, R.G., 2024. 'Natuurtoets Windpark Echteld-Lienden. Achtergrondrapport natuur voor plan- en projectMER.' Rapport 24-023. Waardenburg Ecology, Culemborg (bijlage VI MER).

¹⁸ 'Gecombineerd plan- en projectMER (Concept 02)', 8 maart 2024 van Witteveen+Bos Raadgevende Ingenieurs B.V., p. 183.

Uw college heeft daarop bij brief van 12 juni 2024 gereageerd en verklaard dat er aanpassingen zijn gemaakt in de berekening in het opgevoerde materieel (STAGE-klasse, aantal draaiuren) aan de hand van praktijkervaring bij de aanleg van windparken én dat de aanlegwerkzaamheden over twee jaar zijn verdeeld (**bijlage 18**).

De gemeente Buren wil uw college erop wijzen dat het verdelen van aanlegwerkzaamheden over twee jaar niet in lijn is met de 'Instructie Gegevensinvoer voor AERIUS Calculator 2024.1', opgesteld door Bij12 en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Daarin staat in paragraaf 2.3 over het rekenjaar [onderstreping DvB]:

"Uitgangspunt is dat de depositiebijdrage van een project inzichtelijk wordt gemaakt in mol per hectare per jaar en dat daarvoor de aaneengesloten 12 maanden worden gemodelleerd waarvoor de depositie het hoogst is. Deze 12 maanden hoeven niet in hetzelfde kalenderjaar te liggen."

Nergens in het ontwerpbesluit is concreet onderbouwd dat de aanlegwerkzaamheden daadwerkelijk meer dan twaalf maanden in beslag zullen nemen. Uw brief van 12 juni 2024 wekt zelfs de suggestie dat de werkzaamheden over twee jaar zijn verspreid (terwijl dat eerst één jaar is geweest), om te zorgen dat dit zal leiden tot géén depositie op stikstofgevoelige habitats in de berekeningen. Althans dat de depositie onder de drempelwaarde wordt gebracht.

Bij windpark 'Horst en Telgt' is aangegeven dat vanaf het moment dat gebouwd mag worden, het tussen de negen maanden en (maximaal) één jaar duurt van de eerste schop in de grond tot de eerste geleverde stroom (afhankelijk van de grote van het park).¹⁹ De gemeente Buren verzoekt uw college daarom concreet te onderbouwen waarom wordt uitgegaan van een aanlegperiode van twee jaar en waarom de gevolgen van het project niet als geheel in één jaar zijn beoordeeld. Op basis van de huidige berekening kan volgens de gemeente Buren niet met zekerheid worden uitgesloten dat er géén sprake zou zijn van depositie van stikstof boven de drempelwaarde op de Rijntakken, hetgeen wel in het ontwerpbesluit wordt geconcludeerd.²⁰

10.2 Invoergegevens stikstofberekeningen

Uw college heeft omwille van de overzichtelijkheid een 'Aanpassingsblad' bij de ter visie gelegde documenten gevoegd, waarin de aanpassingen worden uitgelicht tussen het ontwerpbesluit (en het MER/de onderliggende onderzoeken) uit de eerste terinzagelegging in het najaar van 2024 en de tweede terinzagelegging die liep van 9 januari 2025 tot en met 19 februari 2025.

¹⁹ [Veelgestelde vragen - Windpark Horst en Telgt](#). In bijlage VIII bij het MER bij windpark 'Horst en Telgt' is in de AERIUS berekening te zien dat uit is gegaan van één rekenjaar voor de aanlegfase.

²⁰ Ontwerpbesluit, p. 126.

Daarbij wordt aangegeven dat de stikstofberekeningen opnieuw zijn uitgevoerd met de nieuwste versie van de AERIUS Calculator en dat deze nieuwe berekeningen zijn toegevoegd in het MER:

"De Aerius-berekening is geactualiseerd, zodat de berekening is uitgevoerd met de nieuwste versie van Aerius-calculator. In de Aerius-calculator versie 1 oktober 2024 wordt rekening gehouden met een hogere uitstoot van NO_x bij een "koude start" van motorrijtuigen. Voor dit project resulteert dit in een minimale toename van stikstofuitstoot, maar dit veroorzaakt nog steeds geen stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden. De actualisatie van de berekening heeft daarom geen invloed op de conclusies over de effecten van stikstofdepositie."

Hieruit blijkt dat er in de stikstofberekeningen rekening is gehouden met een hogere uitstoot van NO_x bij een koude start van motorrijtuigen en dat daar bij de oude berekeningen nog geen rekening mee is gehouden. Hieruit lijkt te volgen dat enkel deze "koude start" is toegevoegd in de nieuwe berekening van 8 oktober 2024, maar dat dit dus geen relevante stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen heeft veroorzaakt.

De stelling dat de toevoeging van de "koude start" als emissiebron zorgt voor een toename in emissie van stikstof, is niet terug te zien in de resultaten van de berekening. Als de resultaten op pagina 2 van de nieuwe berekeningen bij zowel "Aanleg – Jaar 1" als "Aanleg – Jaar 2" vergeleken worden met de oude berekeningen zou er zelfs sprake zijn van *minder* stikstofemissie.²¹ De vergelijking tussen de oude en nieuwe berekeningen worden weergegeven in de onderstaande *tabel 1*:

Tabel 1: vergelijking van emissies tussen oude en nieuwe stikstofberekeningen

	<u>Oude berekening</u> (bijlage 4a) 8 juli 2024		<u>Nieuwe berekening</u> (bijlage 4b) 8 oktober 2024	
Aanleg – Jaar 1	Emissie NH ₃	7,5 kg/j	Emissie NH ₃	7,1 kg/j
	Emissie NO _x	195,4 kg/j	Emissie NO _x	195,0 kg/j
Aanleg – Jaar 2	Emissie NH ₃	7,9 kg/j	Emissie NH ₃	6,2 kg/j
	Emissie NO _x	193,9 kg/j	Emissie NO _x	174,6 kg/j

Het toevoegen van de "koude start" als emissiebron in de nieuwe berekening zou dus tot een *hogere* emissie moeten leiden. Voor de *lagere* (totale) emissie waarop de nieuwe berekeningen sluiten zal dus een andere verklaring moeten zijn.

²¹ Bijlage 4a 'Aanpassingsblad' bevat de oude AERIUS berekening van 8 juli 2024. Bijlage 4b 'Aanpassingsblad' bevat de nieuwe AERIUS berekening van 8 oktober 2024 met toepassing van de nieuwste versie van de AERIUS Calculator.

Die kan worden gevonden in de invoer van het aantal voertuigbewegingen, draaiuren en brandstofgebruik. Zo wordt bijvoorbeeld bij "Aanleg – jaar 2" in de *nieuwe berekening* met 29 minder draaiuren voor Stage-V mobiele werktuigen gerekend bij elk van de volgende emissiebronnen 11, 12, 13, 14, 15, 16 en 17.²² Waarom er ineens met minder draaiuren wordt gerekend, wordt nergens onderbouwd.²³ Dit nog los van het gegeven dat er in het MER (bijlage VI) feitelijk een onderbouwing of toelichting ontbreekt voor de keuze van de invoergegevens en een motivering van de inschatting van de duur van activiteiten en van de wijze waarop emissie wordt beperkt. Op deze wijze is de conclusie van uw college dat er geen sprake is van relevante depositie op stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden niet te verifiëren.²⁴ Aansluitend daarop is niet uit te sluiten dat er sprake is van significante (negatieve) effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Al helemaal niet nu de eerste conclusie uit het concept-MER van 8 maart 2024 luidde dat er wel degelijk sprake was van depositie boven de drempelwaarde op stikstofgevoelige habitats.

De gemeente Buren stelt zich gelet op het voorgaande op het standpunt dat de stikstofberekeningen op dit moment zodanige gebreken kennen, dat het projectbesluit niet definitief kan worden vastgesteld. Significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn immers niet uit te sluiten, waardoor het beoogde windpark niet kan worden gerealiseerd zonder een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en de daarbij behorende Passende Beoordeling die in beeld moet brengen of die significante gevolgen daadwerkelijk aan de orde zijn.

De gemeente Buren vindt het onbegrijpelijk dat uw college dit projectbesluit met potentiële significante gevolgen op een Natura 2000-gebied toelaat, terwijl de vergunningverlening voor Natura 2000-activiteiten is vastgelopen.²⁵ Uw college heeft aangeven géén nieuwe stikstofvergunningen meer af te geven en geen nieuwe aanvragen in behandeling te nemen.²⁶ Woningbouwontwikkelaars, bedrijven en boeren verkeren daardoor in grote onzekerheid en hen wordt verteld dat Gelderland 'op slot zit'. De gemeente Buren kan in dat licht niet bevatten waarom dit projectbesluit wel wordt doorgezet, terwijl andere projecten *on hold* worden gezet. Daarbij is óók van belang dat uw college bij Statenbrief van 28 januari 2025 (zaaknummer: 2024-010495) heeft aangegeven beleid te willen ontwikkelen waarin gewerkt wordt met zonering rondom stikstofgevoelige natuur (**bijlage 19**).²⁷ De beleidsmatige uitwerking daarvan wordt in de loop van maart 2025 verwacht, waardoor ook niet valt in te zien waarom niet gewacht wordt totdat het beleid daarvoor is gemaakt en er meer

²² Zie oude berekening: bijlage 4a 'Aanleg – Jaar 2, rekenjaar 2026', p. 9-10 en nieuwe berekening: bijlage 4b 'Aanleg – Jaar 2, rekenjaar 2026', p. 9-10.

²³ Er zijn overigens op veel meer plekken in de nieuwe berekening wijzigingen gemaakt met betrekking tot de invoergegevens ten opzichte van de oude berekening.

²⁴ Ontwerpbesluit, p. 133.

²⁵ Zoals uw college ook in de Statenbrief aangeeft, zie zo dadelijk: bijlage 19, p. 2-3.

²⁶ [Tijdelijke stop op vergunningen na grote stikstofuitspraak - Omroep Gelderland](#) (16 januari 2025, Gerwin Peelen).

²⁷ De Statenbrief is opgesteld naar aanleiding van de Stikstofuitspraken van de Raad van State van 18 december 2024.

duidelijkheid is geschapen over de wijze waarop wordt omgegaan met deze problematiek. Ook in het licht van de Gelderse 'ruimtelijke puzzel' waarin een evenwichtige verdeling van de beschikbare capaciteit op het gebied van wonen, mobiliteit, water, natuur en duurzaamheid wordt beoogd.

11. Kostenverhaal

De gemeente Buren heeft net als gemeente Neder-Betuwe veel kosten moeten maken doordat uw college heeft besloten om het windpark middels de projectbesluitbevoegdheid te realiseren. Daarom hebben beide betrokken gemeenten verzocht om een (gedeeltelijke) vergoeding van de gemaakte kosten. Naar aanleiding van deze verzoeken is vervolgens door uw college uitgezocht of er een grondslag bestaat voor de vergoeding van de gemaakte kosten. Bij brief van 12 februari 2025 (**bijlage 20**) deelt u de bevindingen van dat onderzoek en concludeert u:

"Conclusie

Er is geen grondslag voor vergoeding door de provincie van door gemeenten Buren en Neder-Betuwe gemaakte kosten omdat:

- 1. Er geen sprake is van instemming of advies als bedoeld in artikel 13.2a Omgevingswet. Het bestuursorgaan kán dus geen verplichting opleggen om een geldsom ten gunste van de gemeente te betalen;*
- 2. Er is geen uitbesteding van werkzaamheden;*
- 3. De werkzaamheden die de gemeenten hebben uitgevoerd zoals informatievoorziening, vallen onder de normale werkzaamheden. Het stond (en staat) gemeenten vrij om te verwijzen naar de provincie."*

De gemeente Buren wil allereerst ingaan op de tweede conclusie die getrokken wordt in de brief van 12 februari 2025. Uw college onderbouwt deze conclusie namelijk op pagina 2:

"In theorie kan een bestuursorgaan dat het omgevingsplan of projectbesluit vaststelt een deel van de werkzaamheden waarvoor ambtelijke kosten verhaald kunnen worden, laten uitvoeren door een ander overheidsorgaan, bijvoorbeeld een gemeente. Daarvan is in het geval van het windpark Echteld-Lienden echter geen sprake. De provincie heeft geen werkzaamheden als genoemd in bijlage IV van het Omgevingsbesluit uitbesteed aan de gemeenten."

In zienswijze I is al uitvoerig uiteengezet dat aan het college B&W van Buren (en Neder-Betuwe) een adviesbevoegdheid toekomt op grond van artikel 16.20 lid 1 Omgevingswet en artikel 4.20 Omgevingsbesluit.²⁸ Dat advies is op 16 oktober 2024 uitgebracht (zie ook punt 8

²⁸ Zienswijze I gemeente Buren 13 november 2024, p. 11-13. Terzijde wordt in de brief van 12 februari 2025 ten onrechte aangegeven dat gemeente Buren geen adviesrecht heeft: "Voor het

van deze zienswijze). Dat geen werkzaamheden zijn uitbesteed is daarmee feitelijk onjuist. De wet verplicht er zelfs toe dat uw college advies vraagt bij het college van B&W van de betrokken gemeenten als in een projectbesluit óók omgevingsvergunningen worden verleend. Het college van B&W heeft daarom wel degelijk (noodzakelijke) kosten moeten maken die behoren bij het vaststellen van een projectbesluit. In uw brief van 12 februari 2025 wordt dat niet onderkend.²⁹

Daarnaast wordt aangegeven dat er aan uw college geen verplichting kan worden opgelegd tot het betalen van een geldsom aan de gemeenten voor de door hun gemaakte kosten. Gemeente Buren deelt uw conclusie dat artikel 13.2a Omgevingswet enkel een betalingsverplichting schept in het geval dat een bestuursorgaan instemmingsbevoegd is bij een besluit waarvoor hij niet zelf het bevoegd gezag is. Het niet bestaan van een verplichting betekent echter niet dat er géén grondslag is voor het vergoeden van gemaakte kosten. In de Memorie van Toelichting van artikel 13.2a Omgevingswet staat [onderstreping DvB]:

"De verschuldigde geldsom is voor het bevoegd gezag een last ter zake van de aanvraag en kan worden doorberekend aan de aanvrager of degene ten behoeve van wie die aanvraag wordt gedaan, voor zover de legesverordening of ministeriële regeling hiervoor ruimte bieden. Voor het Rijk is hierin bij ministeriële regeling voorzien op grond van artikel 13.1, zesde lid, onder b, van de Omgevingswet. Op deze manier kan de bestaande praktijk worden voortgezet dat voor besluiten over advies en instemming (voorheen de verklaringen van geen bedenkingen) tussen bestuursorganen, en dat het bevoegd gezag die kosten via de leges kan doorberekenen aan een initiatiefnemer."³⁰

Zoals de wetgever hier heeft uiteengezet, is het wel degelijk mogelijk om kosten te vergoeden die worden gemaakt door een ander bestuursorgaan (dan het bevoegd gezag) ten behoeve van een aanvraag. Uw college kan daarom de kosten die gemeente Buren heeft gemaakt voor het uitbrengen van het (wettelijk verplicht) advies verhalen bij initiatiefnemer via het heffen van leges voor de aanvraag om het projectbesluit vast te stellen.

Daarnaast is het óók mogelijk om de 'verschuldigde kosten' te verhalen via de (nog te sluiten) anterieure overeenkomst. Dat is de tweede grondslag. Kosten die op grond van de Omgevingswet onder andere verhaald mogen worden op initiatiefnemer zijn de kosten voor het vaststellen van een projectbesluit, inclusief het daarvoor benodigde onderzoek.³¹ Uw

projectbesluit is geen instemming of advies van de gemeenten Buren en Neder-Betuwe nodig. Gedeputeerde staten hebben de gemeenten daarom ook niet om instemming of advies gevraagd." Uw college heeft wel degelijk om advies gevraagd aan het college van B&W.

²⁹ Zoals in punt 8 van deze zienswijze ook benoemd, heeft uw college überhaupt nog niet gereageerd op het door het college van B&W uitgebrachte advies van 16 oktober 2024. Sterker nog, er wordt gesteld dat het college géén gebruik heeft willen maken van zijn adviesbevoegdheid (p. 44 van het ontwerpbesluit).

³⁰ Kamerstukken II 2022/23, 36 367 nr. 3, p. 28-29.

³¹ Kostensoort A1, bijlage IV Omgevingsbesluit.

college kan het projectbesluit niet (zonder in strijd met de wet te handelen) vaststellen zonder advies te vragen over de omgevingsvergunningen bij het college van B&W van de twee betrokken gemeenten. Hiermee staan deze kosten in direct verband met het (kunnen) vaststellen van het projectbesluit. Los van het feit dat gemeente Buren veel meer kosten heeft gemaakt en zal maken die ze uiteindelijk nooit zal kunnen verhalen, bestaat er voor de 'out of pocket'-kosten die gemaakt zijn voor het wettelijk advies wel degelijk een grondslag.

Gemeente Buren verzoekt uw college daarom ofwel via het heffen van leges dan wel via de nog te sluiten anterieure overeenkomst te verzekeren dat ze haar kosten voor het op 16 oktober 2024 uitgebrachte advies vergoed krijgt. Dat er geen verplichting bestaat, neemt niet weg dat er wel degelijk (twee) grondslagen bestaan om deze verschuldigde kosten te verhalen. Deze kosten dienen in alle redelijkheid ook verhaald te worden op initiatiefnemer en dienen niet ten laste van de publieke middelen te blijven.

Initiatiefnemer wenst een ontwikkeling met een onvoorstelbaar grote impact op de omgeving te realiseren en heeft daarvoor een aanvraag bij uw college gedaan om dit planologisch (en uitvoerend) mogelijk te maken. Er valt daardoor niet in te zien dat de gemeente Buren, die nota bene fel gekant is tegen deze ontwikkeling op haar grondgebied, moet betalen voor kosten die voor rekening behoren te komen van de initiatiefnemer.

12. Afsluiting

Gelet op de zienswijze I van 13 november 2024, verzoekt gemeente Buren uw college nog altijd om af te zien van het vaststellen van het projectbesluit voor zover dat betrekking heeft op haar grondgebied. Mocht u in weerwil van al hetgeen is gesteld toch het projectbesluit willen vaststellen in de beoogde vorm, dan handhaaft de gemeente Buren haar eerdere vier verzoeken (behalve het tweede verzoek) op pagina 21 en 22 van zienswijze I.

Daarbij verzoekt³² de gemeente Buren uw college gelet op de onderhavige zienswijze om het projectbesluit:

5. niet definitief vast te stellen, voordat het opnieuw ter inzage heeft gelegen met de adviezen van alle wettelijke adviseurs en dat deze adviezen ook betrokken zijn in de besluitvorming;
6. niet definitief vast te stellen, voordat een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit is verleend. Significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Rijntakken zijn met de huidige stikstofberekeningen niet uit te sluiten. Daarbij kan een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit pas verleend worden, als er duidelijkheid bestaat over de integrale, beleidsmatige provinciale aanpak van de

³² Ook deze verzoeken zijn doorgenummerd op de vier eerder gedane verzoeken in zienswijze I van 13 november 2024, p. 21 en 22.

stikstofproblematiek ook in directe relatie met de algehele ruimtelijke opgave op het gebied van onder andere wonen, mobiliteit, water, natuur en duurzaamheid;

7. niet definitief vast te stellen, voordat is geborgd dat de gemeente Buren haar kosten kan verhalen voor het wettelijke advies bij de initiatiefnemer via de anterieure overeenkomst of het heffen van leges. Niet valt in te zien dat kosten die de gemeente maakt ten behoeve van een particuliere ontwikkeling voor rekening komen van Burens gemeenschapsgeld.

Tot een nadere toelichting van deze zienswijze is de gemeente Buren graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Vangoud Advocaten B.V.

D.J. van Boxtel
Advocaat

Overzicht van bijlagen (doorgenummerd vanaf de zienswijze I van 13 november 2024)

Bijlage 17: Ontvangstbevestiging GS ingekomen pro forma zienswijze, 20 februari 2025;

Bijlage 18: Brief GS aan gemeente Buren met betrekking tot reactie gemeente Buren op het concept MER van 29 maart 2024, 12 juni 2024;

Bijlage 19: Statenbrief '*Stand van zaken n.a.v. uitspraken Raad van State d.d. 18 december 2024 over stikstof*', 28 januari 2025

Bijlage 20: Brief GS aan gemeente Buren '*Verzoek vergoeding door de provincie van de door gemeenten gemaakte kosten*', 12 februari 2025.

Bijlage 17

ONTVANGEN 24 FEB 2025

Datum
20 februari 2025

Zaaknummer
2023-004808 / 2024-014780

Onderwerp
Windpark Echteld-Lienden

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 1

VanGoud Advocaten B.V.
T.a.v. D. van Boxtel
Postbus 91,
6800 AB Arnhem

Uw referentie: **D20220291**

Geachte D. van Boxtel,

Wij hebben uw brief met kenmerk ontvangen inzake uw verzoek om uw pro-forma zienswijze inzake het ontwerp-projectbesluit Windpark Echteld-Lienden later te mogen aanvullen.

Ik bericht u hierbij dat we u hiervoor twee weken de tijd geven, ingaand vanaf de dagtekening van uw brief, 19 februari 2024. Dit betekent dat we uw aangevulde zienswijze uiterlijk 5 maart tegemoet zien.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Suzanna van Nieuwkerk
Teammanager Projectmanagement

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Bijlage 18

Datum

12 juni 2024

Zaaknummer

2023-004808

Onderwerp

Windpark Echteld-Lienden

Inlichtingen bijProvincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl**Blad**

1 van 3

Gemeente Buren
t.a.v. de heer Stijnen, de heer Van Staaden en de heer
Grimm

digitaal per email gestuurd: daarom geen adressering

Beste heren Stijnen, Van Staaden en Grimm,

U heeft d.d. 23 mei 2024 een brief gestuurd (kenmerk Z.059925/D.188043) inzake het windpark Echteld. In deze brief gaan we zoals verzocht op uw vragen in.

Om te beginnen stelt u een aantal specifieke vragen in de bijlage bij uw brief. In de bijlage bij deze brief gaan we in op deze vragen.

Hiernaast stelt u dat u de beoordelingstermijn nog steeds te beperkt vindt. Reeds in uw brief aan ons College van Gedeputeerde Staten van 19 maart 2024 (kenmerk: Z.058410/D. 182034) geeft uw College van B&W aan een termijn tot 5 april redelijk te vinden. Deze termijn is in een telefoongesprek tussen gedeputeerde Ans Mol en uw wethouder Martine de Bas verlengd tot 24 mei 2024, dus 7 weken later. Hiermee heeft u naar onze mening voldoende tijd gehad om te reageren. Wij gaan verder met het voorbereiden van de ontwerp-stukken.

Daarnaast verzoekt u om opschorting van de besluitvorming en om landelijke windnormen af te wachten. Ook wijst u erop dat gemeente Buren zich tegen de realisatie van windenergie heeft uitgesproken. Op deze twee fundamentele beleidsmatige punten zal onze gedeputeerde Ans Mol ingaan bij haar toelichting op het project op 18 juni aanstaande in de gemeenteraad. Ook in de onderliggende stukken bij het besluit over het ontwerp-projectbesluit, dat naar verwachting vlak voor de zomer ter inzage zal worden gelegd, kunt u de informatie vinden over alle overwegingen bij deze punten.

Ten slotte verzoekt u om nadere informatie. Dit verzoek begrijpen we niet. Het project wordt in alle openheid voorbereid in de projectgroep, waar vanuit de gemeente Buren uw collega Karel Grimm deel van uitmaakt. Als volwaardig lid van de projectgroep is de heer Grimm volledig betrokken bij de ontwikkeling van het project en kan hij zich derhalve volledig informeren. Mochten er toch nog specifieke vragen zijn, dan kan de heer Grimm die in de projectgroep stellen.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum
12 juni 2024

Zaaknummer
2023-004808

Blad
2 van 3

Tot zover, ik hoop u hiermee van dienst te zijn geweest,

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Yvonne Tieleman
Teammanager Energietransitie/Klimaat

Bijlage(n)

- Beantwoording gedetailleerde vragen

Datum
12 juni 2024

Zaaknummer
2023-004808

Blad
3 van 3

Bijlage: antwoord op specifieke vragen

Additionele depositie:

Er is op basis van de laatste versie van het Achtergrondrapport Natuur inderdaad geen sprake van additionele depositie op stikstofgevoelige habitats gedurende de aanlegfase van Windpark Echteld-Lienden. De uitgangspunten van de AERIUS-berekening die aan deze conclusie ten grondslag ligt zijn op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van de versie waar het concept gecombineerd plan- en project-MER van d.d. 8 maart 2024 op is gebaseerd:

- Er zijn aanpassingen gedaan in het opgevoerde materieel (STAGE-klasse, aantal draaiuren) aan de hand van praktijkervaringen bij de aanleg van windparken.
- De aanlegwerkzaamheden zijn over twee kalenderjaren verdeeld

Doorschuiven onderzoeken:

- *Onderzoek 'naar de hoogte van de windturbines':* We begrijpen niet precies waar u op doelt. De onderzoeken gaan uiteraard uit van windturbines met een maximale tiphoogte van 255 m.
- *Gelders Natuurnetwerk (GNN):* De impact van het windpark op de GNN is voldoende inzicht gebracht.
- *Trillingen:* De effecten zijn voldoende beoordeeld.
- *Archeologie:* Er is met onderzoek reeds zorgvuldig in beeld gebracht waar er sprake kan zijn van archeologische waarden. Er is een werkwijze ontwikkeld, waarmee kan worden bewerkstelligd en gewaarborgd dat er geen archeologische waarden worden verstoord.

Effecten verdeeld over gemeenten: De effectbeoordeling is niet verdeeld tussen beide gemeenten. Dit hebben we niet gedaan omdat het niet relevant is in welke gemeente een effect plaatsvindt; wel is uiteraard van belang wat dat effect is en hoe groot dat is.

Aanvaringen vogels: In het planMER worden alternatieven met elkaar vergeleken op basis van onderscheidende effecten op natuur. De turbinelocaties en windparkontwerp zijn (zeer) bepalend voor de omvang van de effecten op beschermde natuur. De afmetingen van ashoogte en rotordiameter kan van invloed zijn op bijvoorbeeld het aantal aanvaringsslachtoffers van vogels. De mate waarin de afmetingen (varianten) voor ashoogte en rotordiameter van de windturbines verschillen is echter te beperkt en niet onderscheidend genoeg om PlanMER-varianten te vergelijken in hun impact op beschermde natuur

Overige kleine punten:

- De foute verwijzing wordt gecorrigeerd.
- De getallen bij de verharding: dit zullen we nogmaals controleren.
- Beleid Waterschap Rivierenland: Bedoeld werd hier het beleid van waterschap inzake de compensatie van toename van verharding.

Bijlage 19

Statenbrief

Informatie

Datum
28 januari 2025

Zaaknummer
2024-010495

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 5

Onderwerp

Stand van zaken n.a.v. uitspraken Raad van State d.d.
18 december 2024 over stikstof.

Beleidsprogramma

- Biodiversiteit
- Agrifood
- Gezonde leefomgeving

Ambitie

- Alle

Portefeuillehouder

Ans Mol-van de Camp

1 Kern van deze Statenbrief

Op 18 december 2024 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over intern salderen met ongebruikte stikstofruimte bij 2 bedrijven in Noord-Brabant. Deze uitspraak heeft gevolgen voor natuurvergunningverlening in alle provincies. Het gaat dan om projecten en activiteiten die stikstofneerslag veroorzaken. Dat heeft brede gevolgen voor onder meer de industrie, aanleg van wegen, land- en tuinbouw, woningbouw, nieuwe bedrijventerreinen, PAS melders, aanpak piekbelasting en evenementen.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

Op 15 januari 2025 heeft het college u toegezegd de laatst beschikbare informatie te delen over de Raad van State uitspraak van 18 december en de implicaties daarvan voor Gelderland. U ontvangt deze informatie zodat u die kunt betrekken bij de oordeelsvorming over de Versnellingsaanpak Stikstof die is gepland op 29 januari.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

U heeft eerder drie Statenbrieven ontvangen (PS2024-1012) over de Versnellingsaanpak Stikstof. Deze brieven zijn op 8 januari 2025 besproken in de beeldvorming en op 15 januari verkennend. In die laatste vergadering is toegezegd u te informeren over de meest recente stand van zaken over de Raad van State uitspraak.

Datum
28 januari 2025

Zaaknummer
2024-010495

Blad
2 van 5

4 Samenvatting

De uitspraak heeft behoorlijke gevolgen voor de provinciale vergunningverlening. We moeten vergunningaanvragen toetsen aan een nieuw genoemd beoordelingskader. Dit geldt voor lopende aanvragen en procedures. En met terugwerkende kracht voor activiteiten en projecten die vanaf 1 januari 2020 zijn gestart en waarbij sprake was van intern salderen. Er is bij intern salderen nu namelijk ook een vergunning nodig. Gekoppeld aan deze vergunningplicht is ook een inhoudelijke toets vereist. Dat is het zogenaamde additionaliteits-vereiste, waarbij we moeten kijken of de eventuele stikstofwinst niet eerst naar natuurherstel moet gaan. Er geldt hiervoor wel een overgangsperiode tot 1 januari 2030. Dat betekent dat we 5 jaar de tijd hebben om alles in orde te brengen en we als provincie niet hoeven handhaven.

De uitspraak raakt veel van onze provinciale beleidsvelden en mensen in Gelderland en zorgt voor onzekerheid. Op dit moment weten we nog niet wat het precies betekent voor Gelderland. Dit zijn we aan het onderzoeken. Daar maken we aankomende maanden meer over bekend. We analyseren de impact, we heroverwegen ons vergunningsbeleid en formuleren een nieuw kader om te toetsen op basis van de uitspraak van de Raad van State. Daarvoor wordt een plan van aanpak opgesteld dat bij het opstellen van deze brief nog in bewerking is. Er zullen keuzes nodig zijn om te bepalen voor welke situaties we als eerste actie ondernemen en waar we niet meteen aan toe komen. Want we kunnen niet alles tegelijk.

U heeft tijdens de verkennende vergadering op 15 januari 2025 gevraagd om tijdig te kunnen beschikken over de meest recente stand van zaken zodat u die kunt betrekken bij de beraadslagingen over de Versnellingsaanpak Stikstof. De nu beschikbare informatie is beperkt. Veel moet nog worden uitgezocht. Toch kunt u de voorstellen in de Statenbrieven over de Versnellingsaanpak Stikstof nog altijd bespreken. De oplossingsrichtingen veranderen immers niet wezenlijk door de nieuwe situatie die is ontstaan.

In onze vergunningverlening is er nog altijd behoefte aan oplossingen voor de PAS-melders, aan betere registratie en een evaluatie van de Gelderse stikstofbank en bijpassende vervolgafspraken. Hoe we om willen gaan met latente ruimte zal echt goed opnieuw bekeken moeten worden in het licht van de Raad van State uitspraak.

Voor bronmaatregelen geldt dat we nog altijd door willen werken aan innovaties en doelsturing én op korte termijn in alle sectoren doen wat kan. Voor innovaties geldt wel dat er veel werd gedaan met intern salderen dus dat vergt nadere uitwerking.

Voor natuurherstel geldt in feite hetzelfde als voor de Aanpak Veluwe. De noodzaak om aantoonbare resultaten te boeken is met de RvS-uitspraak alleen maar toegenomen. Daar waar de stikstofgevoelige natuur zodanig is hersteld dat deze niet langer te kwetsbaar is kunnen in principe gewoon vergunningen worden verleend. Dus hier ligt een belangrijke sleutel om vooruit te kunnen.

We gaan een zonering rond onze stikstofgevoelige natuur ontwikkelen, om weer beweging te krijgen waar het nu vastzit. Want mede door de uitspraak van de Raad van State van 18 december 2024 kunnen we bijna geen vergunningen meer verlenen. Gelderland zit nu grotendeels op slot qua evenementen, woningbouw, wegeaanleg en meer. We moeten daarom diverse stappen zetten, een zonering is daar deel van. In die zone is minder uitstoot nodig, dat is noodzakelijk voor de natuur.

We maken dit nu bekend, in februari werken we aan de hoofdlijnen, in maart de eerste

Datum
28 januari 2025

Zaaknummer
2024-010495

Blad
3 van 5

besluitvorming en daarna volgt nog veel uitwerking. Op veel vragen qua uitwerking is nu nog geen antwoord. Komende weken verzamelen we aandachtspunten om tot een goede uitwerking van deze zonering te komen.

5 Informatie

Welke stappen zetten we nu?

Wij onderscheiden 5 sporen waarlangs wij de consequenties en benodigde acties in beeld brengen:

1. Beleid, met als doel (geactualiseerde) beoordelingskaders te ontwikkelen om besluiten te kunnen nemen én om natuurherstel te garanderen met geborgde maatregelen zodat op basis van voldoende aantoonbare resultaten vergunningverlening weer mogelijk is;
2. Juridisch, met als doel lopende en toekomstige (juridische) zaken af te handelen;
3. Uitvoering, waarbij de doelstelling enerzijds is het afhandelen van lopende en toekomstige aanvragen en anderzijds verbeterde monitoring van de verstrekte vergunningen;
4. Communicatie om alle betrokkenen te informeren over de gevolgen van de Raad van State uitspraak, het beperken van nadelige gevolgen van die uitspraak door goede informatie te verzorgen en door de betekenis van de uitspraak duidelijk te maken (betekenisgeven);
5. Coördinatie en afstemming op (inter)bestuurlijke samenwerking op dit vraagstuk.

In de bijlage bij deze Statenbrief leest u meer technische achtergrondinformatie over de uitspraak van de Raad van State, de juridische duiding en de impact.

Uitspraak Greenpeace

Oordeel Rechtbank Den Haag in de Greenpeace zaak: De rechtbank heeft geoordeeld dat de Staat onrechtmatig handelt door de verslechtering van de stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden niet tijdig te stoppen en de wettelijke stikstofdoelen voor eind 2025 niet en voor eind 2030 zeer waarschijnlijk niet te halen. Op grond van de Habitatrichtlijn, die in de Nederlandse wetgeving is overgenomen, is de Staat verplicht te voorkomen dat de natuur in de Natura 2000-gebieden verslechtert en moet hij zorgen dat die natuur herstelt en in een goede staat komt te verkeren. De Staat heeft onvoldoende maatregelen genomen om de (dreigende) verslechtering tegen te gaan en om de wettelijke stikstofdoelen te halen.

Deze uitspraak onderstreept nogmaals de noodzaak om maatregelen te treffen, met nadruk op de meest kwetsbare N2000 gebieden. Dat is nodig voor het halen van de additionaliteitstoets en om gemotiveerd intrekkingsverzoeken te kunnen afwijzen. Mogelijk reageert de Staat hierop door extra investeringen en/of maatregelen. Wij nemen in Gelderland onze verantwoordelijkheid en werken de komende tijd aan extra maatregelen, waaronder zonering. We verwachten dat ook de Staat zijn verantwoordelijkheid neemt door voldoende inzet op generieke maatregelen en het verminderen van de stikstofdeken. Zodra daarover meer bekend is zullen wij uw Staten hierover informeren en passen we waar nodig onze koers hierop aan.

6 Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Datum
28 januari 2025

Zaaknummer
2024-010495

Blad
4 van 5

7 Planning en control

Niet van toepassing.

8 Participatie en communicatie

De mogelijke impact voor initiatiefnemers, eigen projecten en medeoverheden is in potentie groot. We horen veel zorgen en er is veel onzekerheid. Daarom is zorgvuldige communicatie belangrijk over de stappen die gezet worden. En wanneer er wel zaken duidelijk worden wordt dat direct breed gedeeld.

9 Vervolg

We realiseren ons dat deze Statenbrief weinig duidelijkheid biedt over de exacte impact van de Raad van State uitspraak. Veel moet nog worden uitgezocht. Duidelijk is wel dat er veel situaties worden geraakt nu ook intern salderen vergunningsplichtig is en dat daarbij ook strenger inhoudelijk getoetst moet worden.

Waar mogelijk blijven we werken aan de uitvoering van onze provinciale opgaven. We willen in Gelderland nog steeds woningen bouwen, infrastructuur en bedrijventerreinen aanleggen, innoveren of evenementen organiseren. Maar we willen tegelijk voorkomen dat we eerst meewerken aan een subsidie of vergunning en daar later op terug moeten komen als over een paar weken meer duidelijk is. Daarom is een tijdelijke stop van de (natuur)vergunningverlening aangekondigd en scannen we al onze subsidieregelingen of daar wellicht ook tijdelijk zaken moeten worden stilgelegd. We benadrukken dat dit tijdelijke maatregelen zijn. En waar het kan gaan we zo snel als mogelijk door met de uitvoering. Ligt alles stil? Nee. In situaties waar geen sprake is van mogelijk negatieve impact op stikstofgevoelige natuur kunnen nog vergunningen worden verleend. Dat gaat om een beperkt aantal, specifieke gevallen waarvoor we zo snel mogelijk duidelijke criteria zullen communiceren via alle relevante kanalen.

Zodra we meer weten wat het allemaal precies betekent voor Gelderland en voor u, informeren wij u hierover. Op de website [van BIJ12](#) en op de website [van het Rijk](#) is ook actuele informatie te vinden. Betrokkenen die vragen hebben, kunnen deze stellen [via het Provincieloket](#). Wij zullen uw Staten op de hoogte houden van de vorderingen zodra er meer te melden is. Omdat er nu nog veel in beweging is doen we dat in ieder geval met een informerende Statenbrief vóór de Statenvergadering van 19 maart, zodat u ook dan weer beschikt over de laatste stand van zaken.

Datum
28 januari 2025

Zaaknummer
2024-010495

Blad
5 van 5

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Henri Lenferink - Commissaris van de Koning
Johan Osinga - Secretaris

Bijlage:

- 1 Notitie Stand van zaken – achtergrond

Bijlage 20

Notitie

Datum

12 februari 2025

Zaaknummer

2023-004808

Blad

1 van 2

Aan

Gemeenten Buren en Neder-Betuwe

Kopie aan

Jos Piercy

Van

Jolande Thoonen

Bestuurszaken, JZ

Onderwerp

Verzoek vergoeding door de provincie van de door de gemeenten gemaakte kosten

Aanleiding

De gemeenten Neder-Betuwe en Buren hebben aangegeven kosten te hebben gemaakt naar aanleiding van het initiatief voor de realisatie van het windpark Echteld-Lienden. De gemeenten vragen hiervoor een vergoeding van de provincie.

Op 11 november heeft de stuurgroep geadviseerd:

“om een juridische toets uit te laten voeren naar de juridische haalbaarheid van kostenverhaal door de provincie waarbij kosten van de gemeente worden meegenomen. Deze juridische toets is wenselijk, teneinde te vermijden dat er later, na het projectbesluit en de omgevingsvergunning een conflict gaat ontstaan over de onverschuldigdheid van deze kosten. Een anterieure overeenkomst is immers een privaatrechtelijke overeenkomst, en het is altijd mogelijk om de rechter te laten oordelen over redelijkheid, billijkheid en rechtmatigheid van een vordering. Het juridisch toetsen houdt ook in dat, indien de uitkomst daarvan is dat het verhaal van de gemeentelijke kosten niet mogelijk is, dit ook door de provincie niet doorgezet wordt”.

Kostenverhaal in de omgevingswet

Voor het windpark Echteld-Lienden zijn gedeputeerde staten van de provincie Gelderland op grond van de [Elektriciteitswet](#) het bevoegd gezag voor het projectbesluit. Dit geldt ook voor de vergunningen die onderdeel zijn van het projectbesluit.

Artikel 13.2a Omgevingswet

In [artikel 13.2a Omgevingswet](#) (betalingsverplichting instemmingsbevoegdheid) staat dat een bestuursorgaan waarvan instemming is vereist het bevoegd gezag in bepaalde gevallen kan verplichten tot een vergoeding voor een advies of instemming. Zo'n instemming kan aan de orde zijn bij een meervoudige omgevingsvergunning met magneetwerking. Daarnaast bepaalt de wet wanneer er advies of advies en instemming nodig is.

Voor het projectbesluit is geen instemming of advies van de gemeenten Buren en Neder-Betuwe nodig. Gedeputeerde staten hebben de gemeenten daarom ook niet om instemming of advies gevraagd. Er is dan ook geen recht op een vergoeding op grond van artikel 13.2a Omgevingswet.

Datum
8 januari 2025

Zaaknummer
2023-004808

Blad
2 van 2

Nu van instemming of advies geen sprake is, is ook de [Handreiking bij kostenvergoeding voor een besluit over instemming bij een meervoudige aanvraag om een omgevingsvergunning](#) niet van toepassing. In deze handreiking staat over artikel 13.2a van de Omgevingswet het volgende:

“Let op! Uit het toekomstige artikel 13.2a van de Omgevingswet volgt dat een bestuursorgaan voor het enkel uitbrengen van advies geen verplichting tot betaling van een geldsom aan het bevoegd gezag kan opleggen”.

Afspraken provincie - initiatiefnemer

De provincie is voornemens afspraken te maken met de initiatiefnemer van het windpark Echteld-Lienden. De grondslag voor kostenverhaal via een anterieure overeenkomst is [artikel 13.13 Omgevingswet](#). De in dit artikel genoemde ‘verschuldigde kosten’ verwijzen naar de kostensoorten in [artikel 13.11 Omgevingswet](#). Dat zijn de kostensoorten uit het Omgevingsbesluit. De kostensoortenlijst uit het publiekrechtelijke kostenverhaal beperkt de te verhalen kosten.

Alleen kosten die opgenomen zijn in [bijlage IV](#) van het Omgevingsbesluit komen voor dit kostenverhaal in aanmerking. Tot die kosten horen bijvoorbeeld de ambtelijke kosten voor het vaststellen van het projectbesluit. Dat zijn ambtelijk kosten van de provincie, nu gedeputeerde staten bevoegd gezag zijn voor het vaststellen van het projectbesluit. In theorie kan een bestuursorgaan dat het omgevingsplan of projectbesluit vaststelt een deel van de werkzaamheden waarvoor ambtelijke kosten verhaald kunnen worden, laten uitvoeren door een ander overheidsorgaan, bijvoorbeeld een gemeente. Daarvan is in het geval van het windpark Echteld-Lienden echter geen sprake. De provincie heeft geen werkzaamheden als genoemd in bijlage IV van het Omgevingsbesluit uitbesteed aan de gemeenten. De werkzaamheden waarvoor de ambtelijke kosten volgens de Omgevingswet verhaalbaar zijn op de initiatiefnemer zijn gemaakt door de provincie. Er is dan ook geen grondslag voor een vergoeding van door de gemeenten gemaakte kosten.

De werkzaamheden die de gemeenten wel hebben uitgevoerd, zoals informatievoorziening, vallen onder de normale werkzaamheden die gemeenten uitvoeren bij een ontwikkeling binnen haar grondgebied waarvoor een andere overheid bevoegd gezag is. Het stond (en staat) de gemeenten daarbij vrij om te verwijzen naar de provincie.

Conclusie

Er is geen grondslag voor vergoeding door de provincie van door de gemeenten Buren en Neder-Betuwe gemaakte kosten omdat:

1. Er is geen sprake van instemming of advies als bedoeld in artikel 13.2a Omgevingswet. Het bestuursorgaan kán dus geen verplichting opleggen om een geldsom ten gunste van de gemeenten te betalen.
2. Er is geen uitbesteding van werkzaamheden aan de gemeenten.
3. De werkzaamheden die de gemeenten hebben uitgevoerd, zoals informatievoorziening, vallen onder de normale werkzaamheden. Het stond (en staat) de gemeenten vrij om te verwijzen naar de provincie.